

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídkue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637054

Refricatur Pastoribus Animarum memoria obligationis gravissimæ, quâ
Animas verbo Dei Pascere tenentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51667)

*Refricatur Pastoribus Animarum memoria obli-
gationis gravissima, quâ Animas verbo Dei
Pascere tenentur.*

Christus JESUS, Pasto-
rum Princeps, Sanguinem pro Anima-
bus dedit. Pastores
tamen minores, qui
sunt Curiones, quod
fidem superat, ne verba quidem
amplius pro Animabus dare parati
sunt! An autem ejusmodi Curio-
num negligentiam parvus est nu-
merus? Loquantur tot populi, qui
undique in pagis & villis profundissi-
mâ rerum divinarum inscitâ labo-
rant: *ignorant legitima Dei terra.* 4.
Reg. 19. nec id aliâ ex causâ, quàm quia
Sacerdotes illi, quorum curâ crediti
sunt, nunquam exclamant altiùs, ut
soporem dormientibus excutiant, etsi
videant non Leones-jam tantùm, ut
olim in Samaria, sed malos Dæmones
eos invadere, & immanem stragem
edere. Non erit proinde, ut spero,
inutilis labor, paucis solijs illa ratio-
num complecti momenta, quibus
ostendatur debitum illud ingens, quo
tenentur Curiones DEI verbo prædi-
cando se addicere. Etsi enim hæc ve-
ritas in Ecclesiâ dubia nunquam fue-
rit, tam nihilominus parùm illa in
multorum animis habet virium, quàm
si foret incertissima. Paucis igitur dici
potest: Contra Curionem mutum
omnia jura clamant. Clamant, in-

quam, junctis vocibus Leges Divinæ,
Naturales & Humanæ.

Clamant Divinæ. Cùm enim Chri-
stus Petrum Pastorem constituit, quem
sibi finem propositum habuit? An ut
novo tantùm Dignationis titulo red-
dere spectabiliorem? Haudquaquam
sanè: onus potiùs, quàm honorem im-
ponere voluit, & idcirco non dixit, *sis
Pastor,* sed *Pasce*; non solùm conferen-
do munus, sed muneris exercitationem
imperando. *Pasce oves meas.* Majore
etiam & solenniore ritu idem præcep-
tum promulgatum est, die, quo ad
Patrem in Cælum Christus ascendit,
dum his verbis cunctos Apostolos al-
locutus est: *Docete omnes gentes:* ita
autem hoc præceptum deinceps in
Ecclesia acceptatum fuit, ut nullum
inter Pastores & Doctores discrimen
fieret, sed munus utrumque conjun-
geretur. Idcirco cùm Apostolus ad
Ephes. 4. scripsit, quòd Christus *pos-
suet quosdam quidem Apostolos, quos-
dam autem Prophetas, alios verò
Evangelistas,* cùm tamen ad Pasto-
res deinde descendit, subjunxit: *alios
autem Pastores & Doctores:* tam à Cu-
rionibus separari non potest docen-
di officium. *Sub eodem addit Pasto-
res & Doctores* (sic in hunc locum
commentatur S. Thomas) *ad ostenden-*

adendum, quod proprium officium Pastorum Ecclesia est, docere, quae pertinent ad fidem, & bonos mores. Hæc etiam notâ ostendit Apostolus, se veros Pastores à falsis discernere: *Memento Præpositorum vestrorum, qui vobis locuti sunt verbum Dei.* Hebr. 13. Perinde ac si nec eleemosynæ, quas largirentur multas, nec Sacramentorum administratio, ne sanguis quidem progrege fusus, dignos reddat munere, sed sola verbi DEI Prædicatio. Ita non aliam unquam muneris partem Apostolus, primus Evangelij Interpretes, Pastoribus inculcavit verbis tam disertis, tam efficacibus, aut si suis momentis librentur, magis horridis. Hic ille præcepit, adjuravit, protestatus est, nec dubitavit appellare Tribunal illud rigidissimum, quod Christus extremo die statuet ad Triumphum obedientium, & probrum ac dedecus Refractoriorum. En verba ejus ad Timotheum, 2. c. 4. *Testificor coram Deo, & Christo Jesu, qui judicaturus est vivos & mortuos, per adventum ipsius, & Regnum ejus: prædica verbum &c.* Verba, quæ satis demonstrant, quàm ubi reddendæ rationis tempus advenerit, jure ac merito Pastores elingues cum Propheta dicturi sint: *Va mihi, quia tacui!*

Clamant deinde Leges Naturales, dum negligendo præceptam sui muneris functionem, interea fruuntur redditibus Beneficiorum, qui hunc ad finem maximè solum à Fidelibus collati sunt, & ad eundem hodie distribuuntur. Parochiæ & Curionatus, non sunt, ut non nemo fortassis existi-

mat, sedes quietis, sed Cathedra loquentis. Quo igitur jure stipendijs frui potest, qui ministerium non exercet, cui illa attributa sunt, quod est docere? Et hæc causâ non desunt Doctores, qui Pastores istos ligneos, qui os habent, & non loquuntur, obligatos afferant ad restituendam reddituum partem, negligentia huic respondentem: sicut citra omnem controversiam reddere teneretur salarium Nutrix, quæ ad lactandum parvulum conducta, fame illum emori sineret. Sed quidquid de hac reddituum restitutione sit, ad aliam haud paulò graviolem divina eos justitia restitutionem obligat, ad reddendas, inquam, animas, quæ necessariæ institutionis adjumento destitutæ perierunt. *Speculatorem dedi te domui Israël.* (ita Pastores omnes DEUS alloquitur) *Audiens ergo ex ore meo sermonem, annuntiabis eis. Si me dicentis ad Impium: Impie morie morieris, non fueris locutus, ut se custodiat Impius à via sua; ipse Impius in impietate suâ morietur, sanguinem autem ejus de manu tua requiram.* Ezech. 3. Non igitur ea tantùm, quæ alijs vulgò Sacerdotibus, Pastoribus reddenda erit coram Judice Deo ratio, nec ijs tantùm de rebus: etiam de alienis animabus rationem reddant necesse est; sic ut eorum quisque, si modò salvus esse vult, debeat posse dicere cum Apostolo: *Mundus sum à sanguine omnium:* hoc autem quomodo verè dicent, nisi addere possint cum Apostolo? *Non enim subterfugi, quo minus annuntiaris omni consilium DEI vobis.* Act. 20. Hoc

20. Hoc qui respondere nequiverit, nihil aliud ad rem respondere poterit.

Clamant tandem, ad condemnandos Pastores Motos, Leges Ecclesiasticæ à summis Pontificibus & Consilijs latae. Sed quia his omnes referre non hujus est loci ac operis, prima tantum Ecclesiæ & postrema secula contempletur. Ad prima quod attinet, si vera testatur Clemens, statuerant ipsi Apostoli, ut qui Curio omisisset in rebus ad fidem morésque spectantibus suos instituere, ille Communionem privaretur, & loco denique moveretur. Episcopus aut Presbyter, qui negligentius circa Clerum aut populum agit, neque in pietate eos erudit, à Communionem segregator: si vero in ea socordia perseveravit, deponitur. *Can. Apost. c. 57.* Idem docendi officium jam ante mille annos præcepit Synodus, quæ sexta vulgo appellatur; his verbis *Can. 19.* Oportet eos qui præsumunt Ecclesiis, omnibus quidem diebus, sed præcipue diebus Dominicis omnem Clerum & populum docere, &c. Nec dissimilia habet concilium Toleranum, quod hanc functionem inter Pastorales agnovit præcipuam: *Omne opus eorum in prædicatione & doctrina consistat.* Uti ad nostra accedamus tempora, Concilium Tridentinum, quod inter tot Hæresum tempestates Ecclesiæ fuit aura salutis, quid non agit, ut obligationem istam, ejusque memoriam omnium animis altè imprimeret? cum satis nôllet, si huic non satisficeret, actum fore de salute Animarum, & omni earum bono?
R. P. Segneri S. I. Christ. Instr. Tom. III.

Ubi non est scientia anima, non est bonum. Prov. 19. Affirmat hanc obligationem esse Juris Divini, *sess. 23. de Reform. c. 1.* Quid docendi sint populi præscribit *sess. 5. c. 2. de Reform.* Quis modus in docendo tenendus, ibidem tradit. Tempus etiam constituit; inter Missarum solennia, *ibid. & sess. 24. cap. 7. de Reform.* & *sess. 22. c. 8.* Denique etiam Præsulum manus fulminibus armat, dum Jus ijs confert, Fidelium Communionem movendi locordes in tanti momenti ac ponderis negotio Curiones. Audiamus Synodi verba. *Archipresbyteri, Plebani & quicumque Parochiales, vel alias animarum curam habentes Ecclesias quomodocunque obtineant, per se, vel per alios idoneos (si legitime impediti fuerint) diebus saltem Dominicis & Festis solennibus plebes sibi commissas, pro sua, & earum capacitate, præsentent salutaribus verbis docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis cum brevitate, & facilitate sermonis, vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat, ut poenam eternam evadere, & celestem gloriam consequi valeant. Si ab Episcopo moniti, trium mensium spatium muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias, ad ipsius Episcopi arbitrium, cogantur; ita ut si expedire visum fuerit, ex Beneficiorum fructibus alteri, quid præset, honesta aliqua merces persolvatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat *sess. 5. cap. 2. de Reform.* Et non sufficiant minæ istæ ad fugandos & ejiciendos ex Ecclesiis Canes, qui cum muti sint, tantum ferè gregi affertur.*

ferunt detrimenti, quantum voraces lupi? Neque dici prudenter potest, quæ adducta sunt Concilij verba, non habere vim præcepti, sed directionis tantum: nam Censuræ, quæ adjectæ sunt, & voces Censuram minitantes satis loquuntur, verum hoc ac proprium S. Synodi præceptum esse. Præterquam quod alibi eadem Synodus discretè verbis præceptivis in hac materia utitur, ut sess. 24. de Reform. c. 4. sess. 25. de Invocatione Sanctorum; & singulariter sess. 22. de Sacram. Missæ, c. 18. quo loco hæc habentur verba: *Mandat Sancta Synodus Pastoribus, & singulis animarum curam gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrat. o-nem vel per se, vel per alios, ex iis, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant, diebus præsertim Dominicis & Festis. Et sess. 24. de Reform. c. 7. in eundem modum loquitur. Præcipit S. Synodus, ut inter Missarum solennia, aut divinorum celebrationem, sacra eloquia & salutis monita vernaculâ linguâ singulis diebus Festis, vel solennibus explant, eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus questionibus inferere, atque eos in Lego Domini erudire student.* Verbis autem his mandat, Præcipit Præceptum proprium ac rigorosum, ut vocant, significari, non tantum communis Doctorum sententia, sed Congregationis Eminentissimorum S. Concilij Interpretum definitio declarat.

Si Ecclesiasticis Legibus tam veteribus, quàm recentibus juvat aliquod robur addere testimonijs Sanctorum Doctorum, sufficere legisse S. Augusti-

in Homil. 7. inter 50. Pastorales lib. S. Gregorij par. 2. c. 4. & Moral. l. 22. c. 16. S. Hieronymum in cap. 33. Ezechiel. Librum tertium S. Isidori de Summo Bono c. 46. & S. Prosperi de vita contemplat. l. 1. c. 20. S. Joan. Chrylostomi Hom. 15. in Epist. 1. ad Tim. & libros de Sacerdotio. S. Ambrosii in Epist. 1. ad Tim. c. 4. §. 6. aliosque ejus generis, & palam apparebit, quanto opere eorum quilibet tam detrimentosum Curionum silentium sit detestatus.

Tandem, ne quis pateat fugæ locus, audienda est communis omnium Theologorum doctrina, è quibus profiteor nullius me verba aut nomen allegaturum, quem non in fonte, quod ad præsens institutum pertinet, consuluerim. Sunt autem horum alij Scholastici, alij Morales. Scholastici supponunt ut certam cujusvis Pastoris obligationem, instituendi suæ curæ creditos, & ex hac ipsa aliam colligunt obligationem, cognoscendi & credendi explicitè multò plura Fidei dogmata & veritates, quàm quas vulgò Christiani nôsse teneantur: cum docere non possint, quod ignorant. Sic concordibus studijs loquantur Antiquiores in Tert. Sentent. dist. 25. S. Thom. q. 2. art. 1. & 2. S. Bonaventura q. 1. Scotus q. 1. Durandus q. 1. n. 8. & 9. Richardus q. 1. art. 4. Gabriel q. un. concl. 1. Sequuntur Antiquiores istos Recentiores alij omnes, ubi de Fide scribunt, Suarez disp. 13. Sect. 6. n. 6. Vualquez in 3. part. disp. 236. c. 10. n. 107. Valentia 2. 2. disp. 1. q. 2. pun. 3. Sanchez l. 2. in Decal. c. 3.

c. 3. Lugo disp. 13. sect. 5. n. 148. 152. Conin. k disp. 14. n. 196. Castropalao 10. 1. tract. 4. disp. 1. pun. 11. Lorca q. 2. art. 6. Granado tract. 10. disp. 3. n. 13. Bannez 2. 2. q. 2. art. 8. concl. 3. & ut rem paucis, omnes, qui scribunt in 2. 2. q. 2. ar. 6. S. Thomæ. Morales deinde de hac obligatione fusiùs agunt, & conveniunt in eo, ut tam gravem adstruant, ut eo referant minas, quas Deus intentat Sacerdotibus ignorantibus, ubi ait: *Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi.* Ol. 4. Juvat hinc res ferre aliquorum verba, tanquam magis aperta. *Negligentia magna Parochi in docendo ad salutem necessaria, mortalis est. Ubi passim magnus est abusus eorum, qui contenti, docuisse solum latinè, non explicant populo rudè Mystera Fidei, præsertim Trinitatis, & Incarnationis, tantopere ad salutem necessaria. Væ Parochis, væ Episcopis, væ Prælati! Sa, verbo Parochus. Teneatur Curatus sub mortali docere id, quod sub mortali tenetur scire subditus.* Trull. l. 1. c. 1. dub. 4. n. 7. *In oppido ubi silente Curato omnes silent, sine dubio Curatus, nec per se, nec per alium prædicans peccat mortaliter.* Possev. de Off. Curati c. 3. n. 3. *Pastorale officium est fidem docere, populum. Quare profecto hujus muneris, ubi grandis est negligentia peccatum est mortale.* Soto de Justit. l. 10. q. 1. ar. 3. *Advertant, quicumque in Christi Ecclesia ad Pastoralis officii dignitatem assumpti, ad hoc Apostolicum prædicationis munus exercendum naturali, divino & Ecclesiastico jure ita esse adstrictos, ut nisi id diligenter experierint,*

certum subitari sint damnationis supplicium. Medina de recta in Deum Fide 13. c. ult. *Potest Episcopus Parochos obligare sub pœna Excommunicationis, ut sibi subditos de doctrina Christi rectè instruant, quia obligantur ad id, ad quod de jure divino sunt obligati: & hac pœnâ & obligatione incitantur, ut diligentes sint in sui muneris executione.* Castropalao loc. cit. n. 3. Sanchez l. 2. c. 15. n. 15. Manuelto, 1. Sum. c. 88. *Parochi præmittentes verbi Dei prædicationem, toties peccant contra præceptum divinum, quoties populus graviter indiget prædicatione. Præcisâ verò gravi populi necessitate, arbitror mortaliter peccare si uno integro mense continuo, aut etiam si duobus, vel tribus mensibus totius anni discontinuis, non concionentur.* Bonac. in 3. Dec. præc. disp. 5. pun. 2. n. 30. &c. His addere licebit hinc brevitate studio omissos Tolet. l. 5. c. 5. n. 4. Navar. in man. c. 25. n. 235. Barbosa de Potest. Par. c. 15. n. 2. Castropal. de observat. Festor. disp. 2. pun. 4. n. 5. Regin. tom. 2. l. 20. sect. 3. n. 68. Fragol. tom. 2. l. 10. disp. 21. §. 1. Suarez de Relig. tom. 1. l. 2. c. 16. n. 7. & alios.

Histot, tam gravibus rationum momentis, tantâ tamque irrefragabili auctoritate suppositâ, tantam habentes imposuam nubem testium, quæto ex omnibus, qui tam gravi muneris sui obligationi non satisfaciunt, quo tandem scuto se arment contra tot fulmina, quæ hac ex nube in eorum capita torquentur? Ostendite, per Deum si potestis, ô Pastores Animarum, unum saltem aliquem Doctorem, qui excuset:

Afferre aliquod Concilium, allegare Canonem; adducite sancti alicujus Patris faventis vestre negligentiae auctoritatem. Saltem tot est Doctoribus, qui in materia Morum tam varias, nec sanè severas semper, sectati sunt opiniones, invenite unum, qui pro vobis stet, ut eo quamlibet infirmo aggerere sententiae mediocriter probabilis, possitis vos tueri contra vim & impetum tot Legum, humanarum, naturalium, Divinarum, ut tamen non obruamini, & vestra supercapita tantum iste torrens excrescat, ut ne quidem aquae Diluvij tanto spatio Montibus Armeniae superiores fuerint. Quid ad excusandos vos afferetis? An quod subditi ad vos audiendos venire nollunt? Falsum id est; quia jubet Concilium inter Missarum solennia, ad quae omnes conveniunt, verba facere. Quod libenter vos non audiant? Et haec excusatio nullius momenti est: oportet enim vos praedicare *opportune* & *importune*: ut Apostolus jubet: *opportune* Bonis, & volentibus: *importune*, Pravis & nolentibus. Quod non caleatis artem concionandi? Atqui non exigitur à vobis nescio quae eloquentia; sed modus dicendi facilis, planus, placidus, qui vestrae & vestrorum respondeat tenuitati. An quod ne isto quidem genere dicendi planè valeatis? Atqui tum supplere potestis, ut S. Carolus jubebat, lectione libri idonei, quem identidem explicetis, ut facilè illum quisvis assequatur. Si hoc quoque grave cuiquam fuerit, cedat munere Pastoris necesse est, etsi mendicatio inde vivere oporteret: nec enim ex-

quum est, ut potior habeatur ratio sustentationis cujusquam corporalis, quam ruinae spiritualis tot animarum ipsius inepti curae creditarum. Non greges Pastorum causà constituti sunt, sed gregum bono Pastores dati sunt: aliàs *Va Pastores Israel, dicit Deus, qui pascebant semetipsos; lac comedebatis & lanis operiebamini gregem autem meum non pascebatis.* Ezech. 34. Unde si dicendum est, quod res est, non est anchora ulla, cui salutem vestram possitis tueri credere.

Non juvat dicere: Ubi tum etiam Pastores non concionati: nam hos excusare forsitan potest minor ovium imperitia, & major numerus aliorum Concionatorum, qui nullo non die festo in urbibus audiuntur. Non juvat dicere: vestra in Ecclesia dudum exolevisse morem concionandi; necnim haec est consuetudo, vel usus, sed abusus, quem deplorant subditi, qui conciones mallent; quem sacri Magistratus detestantur, & abrogatam cupiunt. Neque verò ulla consuetudo contra Jus divinum quidquam potest praescribere; cum consuetudo Legis humanae vim habeat; lex autem humana contra divinam prevalere nunquam debeat vel possit. An dicetis forsitan; vos annis singulis per verni jejuniij dies vocare Concionatorem aliquem? At istud non sufficit: Paucæ enim illius temporis Conciones, si spectetur populi illas audientis hebetudo, non sunt annona sufficiens pellendæ fami unius integri anni. An illud vos excusabit, quod omnibus diebus Dominicis parvulos in doctrina

na Christiana erudiatis? At non parvulorum tantum, sed & adultorum Parochi & Curiones estis: hos igitur etiam, & non tantum exigua gregis vestri partem oportet pascere: *annuntiando vitia, quæ eos declinare; & virtutes, quas sectari oportet, ut penam æternam evadere, & caelestem gloriam consequi valeant.* Trid. sess. cit. Si vobis incumbit administrare Sacramenta, an eorum utilitates explicare, quid ad eorum valorem requiratur, & quomodo ritè ac dignè recipi debeant, docere ad vos non pertinebit? Coninck loc. cit. n. 96. Quid dicetis tandem? An, quod si vera hæc essent omnia, pauci Curionum salutem essent consecuturi? Horrendum est, quod infertis! Sed quid dicemus, si hoc ipsum tam multi Sancti nihil tergiversati admiserunt? Sanctus certè Joan. Chrysostomus, attonitus gravissimo obligationum onere, quod sibi imponunt, qui Animarum curam in se suscipiunt, non est veritus dicere: *Miror, an fieri possit, ut aliquis ex Rectoribus salvus sit.* Hom. 34. in Epist. ad Hebr. Effatum, quod prima fronte videri possit heteroclitum, si tamen non indiligenter perpendatur, reperietur à veritate non alienum.

Non est proinde quidquam fiduciæ reponendum in alio quocunque piarum actionum & operum genere, si istud omittatur. Ut Pastores salutem consequantur, non est satis vitam eorum bonam esse, oportet eos & linguam habere bonam. *Attende tibi, & doctrina, & infra in illis,* scripsit ad Timotheum suum Apostolus 1. 4. *hæc enim faciens & te ipsum salvum facies, & qui te audiant.* Bonæ lunc elemosynæ, bona junia, bonæ sui diverbationes, optimæ orationes, sed non sufficiunt ad dandam vobis salutem. Quid non præstabat in se Apostolus, passus persecutiones, affectus injurijs, catenis alligatus, virgis cæsus, quin & lapidatus amore sui Servatoris? Et tamen, *va mihi,* exclamat post hæc omnia, *va mihi si non evangeliz. vero!* non est remedium: *necessitas mihi incumbit.* 1. Cor. 9. Aut Concionari oportet, aut damnari. Finiamus igitur Moulta hæc de obligatione, quæ vos Pastores obstricti estis, & dicamus. *Dispensatio vobis caelestis seminis credita est; va si non sparseritis! Va si tacueritis! Quod si Vas electionis formidat, & clamat; quanto magis cuiuslibet exiguometuendum est? Dist. 43. c. Dispensatio.*

F I N I S.

Omnia ad majorem DEI Gloriam.